

81079

RÓZSA UJSÁG.

AZ ÁTALÁNOS RÓZSÁSZAT ÉS ÁTALÁNOS KERTÉSZET

KÉPES SZAKKÖZLÖNYE.

V. évfolyam. — 1-ső szám.

Szerkeszti és kiadja:

Dr. Kaufmann Ernő, Pécs-Szabolcson.

Az évfolyam június elsején kezdődik. — Megjelenik évenként 6 füzetben: június, augusztus, október, december, február és április hónapokban. — Előfizetési ára: **évenként 2 frt, félévre 1 frt.** — Reklamációk csak a megjelenési hónap 20-áig vehetők figyelembe. — Mindenemű küldemények a szerkesztő nevére czimzendők.

☛ A német kiadás előfizetési árai ugyanazok.

PÉCSETT.

NYOMATOTT ENGEL LAJOS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1891.

RÓZSA UJSÁG.

Tartalom. Színes műmellékletünk: 1. Niphotos, 2. Mlle. Franziska Krüger, 3. Souvenir de Spaa. — Az 1890–91-iki től és rózsáink. — Néhány jobb rózsafajról. — Nohezen nyíló rózsák az üzletkörtészetben. — Hybrid-rózsza vagy remontáns-rózsza. — Rózsászati jegyzetek. — De la Griffoniae. — Madama Decour. — Honourable Edith Gifford. — A jövő nyár időjárása. — Önnedvesítő virágedény. — Szükséges-e a méhek hozzájárulása a gyümölcsfák virágainak megtermékenyítéséhez? — Németországi horganytáblák. — A csigák ellen. — Hormans Roinette-almája. — Szögi-féle óriási őszibaraczk. — Dornkaat őszibaraczkja. — Prunus Simoni — Lukrétia-szederdeje. — A sárga edényszegfű „Germania.“ Két új Gloxinia. — Felfutó farkasalma. — Az erfurti kertészek egylete. — Rózsakiállítás Trierben. — Rózsakiállítás Kolozsvárt. — Új rózsafajok. — Irodalmi szemle.

A szerkesztőség részéről fogadják mélyen tisztelt olvasóink és pártolóink legforróbb köszönetünket mind ama jószágukért, melyekben lapunkat mind- eddig részesíteni kegyeskedtek. Kérjük ezen jóakaratot lapunk iránt a jövőben is fenntartani.

Az összes közreműködők nevében:

Dr. Kaufmann Ernő

szerkesztő-kiadó.

Színes műmellékletünk.

Egy csinos rózsabokréta, szokatlan fajokból összeállítva, de minden esetre alkalmas, sőt érdekes a festő ecsetje alá. Hogy mennyiben sikerült a mesternek, Falk Gusztáv úrnak a kivitel, azt a tisztelt olvasó közönség saját tárgyilagos szempontjából fogja bírálat alá venni; bennünket kertészeket inkább az egyes alakok érdekelnek, bár az összetétel kellemes benyomása alól mi sem vonhatjuk ki magunkat.

I. Niphotos, Bougére által még 1843-ban terjesztve. A legszebb és legértékesebb, sőt hihetõleg a legrégebb a fehér thearózsák közt, mindekkorig még egyetlen hasonfajú rózsza által sem szárnyaltatott túl, sőt el sem értett.

2. Mlle. Franziska Krüger, 1879-ben Nabonnand által tenyésztve. Gyengéd test-szin-fehér, sárgával és rezes rózsaszínnel árnyékolva. Egy meglehetősen elhanyagolt rózsza, mely azonban egész bátorsággal az

első rendü rangrózsák közé sorolható s minden bizonynyal jobb sorsra érdemes.

3. Souvenir de Spaa, szintén már nem valami ifju nemzedék; Gautreau 1873-ban hozta a forgalomba. Ezt a rózsát lapunk II-ik évfolyamának 6-ik füzetében a »bírálatok« rovatában már részletesen is ismertettük; itt most csak röviden akarunk még arról megemlékezni, hogy e faj a szabályosan alkotott, szépen színeződött és illatos piros remontáns-rózsák közé tartozik.

Nos kedves olvasó, szükséges-e az újdonságok közt keresgelnünk, hogy egy tisztességes rózsabokrétát hozzunk össze?

Ábránk eredetijét a steinfurthi rózsaczeg, Gebrüder Schultheis volt szives használat céljából átengedni. A könyomat Bécsben készült, mire nézve nem győzünk sajnálkozásunknak eléggé kifejezést adni, hogy idehaza még mindig »non possumus.«

Az 1890—91-iki tél és rózsáink.

B Uhlemann-tól Frankenbergben, Szászországban.

Csak most vagyunk képesek azokat a pusztításokat áttekinteni, melyeket az elmúlt tél rózsáink közt véghez vitt. Csaknem csodával határos, hogy még az 1870—71-iki tél is sokkal kevesebb károkat okozott, noha akkoron nagyobb hideg uralkodott. Hogy a rózsák közt károk léptek fel, arra a kertészek már eleve el voltak készülve, mert a tél, mintha csak arra termett volna, hogy a rózsák közt pusztítson.

November közepéig szép őszi időjárásunk volt, úgy, hogy ezen időben még némely Gloire de Dijon, vagy egyéb rózsá virágozott is s ezért sokan nem is gondoltak ekkor még a betelepítésre. Ekkor november közepe táján beköszöntött egy több napig tartó hatalmas esőzés, úgy, hogy tavak és folyóvizek kiöntöttek s a mely kert el nem árasztatott, a talaj felázása miatt megközelíthetlenné vált. Most egyszerre megfordult a szél, az eső megszűnt s oly erős fagy köszöntött be, hogy a hőmérsék néhány óra alatt — 10—12°-ra szállt alá. Sokan csak most akarták rózsáikat letakarni, a törzsek azonban úgy töredezték mint az üveg. Ez a hó nélküli hideg karácsony utánig tartott, mire a föld egy 30—40 cm. magas hótakarót kapott. Ez a hólepel egész januárban megmaradt, mivel azonban újabb havazás nem állt be, folyton kevesbedett.

A február verőfényes napokat hozott, mely időjárás nagyon áldásos volt a meleg-házak részére, a szabadban levő rózsákra azonban pusztulást hozott, minthogy az éjjelek kemény hidegek voltak. Még csak márcziusban állt be újabb havazás, mely a rózsákat, köztük több holtat, újra betakarta s többször megújulva az egész hónapon át megmaradt.

Az április oly zordon, hideg és esős volt, hogy nem is voltunk képesek rózsáink után nézni. Április 24-én megváltozott az időjárás, a nap ismét látható lett az égen, miután február óta nem volt hozzá szerencsénk. Mindamellet még türelmeskednünk

kellett egy ideig, míg rózsáinkról a földet, vagy a fenyőgaljakat csak abból a szempontból is leemelhetjük, hogy azokon futólagos szemlét tartunk. A törzsek most még fekvő hagyattak s kissé le is takartattak, minthogy éjjelenként még mindig fagyok és derek jártak.

A májusi feltakarásnál már igen sok tőnél nem mutatkozott kihajtási képesség, dacára, hogy azok még zöldek voltak; néhány nap múlva ezek elpusztultak. De még ama néhány tő közül, melyek kihajtottak és leveleket is hoztak, naponként lehetett néhányat találni, melyek beszáradt levelecskéikkel vettek tőlünk búcsút.

Feltettem magamban, hogy a jól áttelelt fajok névsorát közölni fogom; e tervemtől el kellett állnom, miután arra a meggyőződésre jutottam, hogy egyik faj sem mondható teljesen télálló, lévén a télállóság fogalma csak viszonylagos. Természetesen legtöbb pusztulás észleltetett a thearózsák közt, noha védett helyen, hova a nap februárban nem süttött, még érzékenyebb fajok is, mint: Maréchal Niel, Homére, Mad. Falcoz, Perle des Jardins stb. jól átteleltek.

Legnagyobb volt a pusztulás azon közös magánkertekben, hol az ugynevezett télálló fajok, mint: R. gallica, R. alba, R. centifolia, a bengál rózsák: Hermosa, Felleberg stb. tenyésztettek, melyek a telet nálunk rendszeren jól kitartják, többnyire csak a hóból, vagy földből kiálló hajtásaik fagynak el s visszanyesve a nyakból ismét kihajtanak. Ezek a fajok az elmúlt télen oly annyira szenvedtek, hogy üres ágyásokat vagy csoportokat itt nem ritkán láthatunk, megritkulva pedig igen sok fordul elő.

Ez a tél tehát ismét megmutatta, hogy nincsen szabály kivétel nélkül s hogy a ki rózsáit igazán kedveli, kivétel nélkül valamennyit takarja be télire, mivel senki jót nem állhat róla, hogy ily tömeges pusztulás nem ismétlődhetik.

Néhány jobb rózsafajról.

Korény B.-től Hódságon.

Ezen sorok közlésére okul szolgált legelőször is azon óhajtam, hogy a rózsakedvelővel néhány oly jobb rózsafajt ismertessek meg, melyekről keveset szokás irni vagy beszélni, de egyuttal meggyőződést is szeretnék magamnak a felől szerezni, vajjon bírálatom nem-e fog összeütközni más rózsakedvelők nézeteivel: másodsor, mivel a rózsának laikusok által üzött termesztése napról napra terjedemesebb köröket kezd meghódítani, minél fogva a rózsakedvelőknek, kivált ha kezdő, nagyon is érdekében áll némely jobb rózsafajjal legalább az irodalom útján is közelebbi ismeretségbe lépni. Bátor leszek tehát rózsállományomból, mely mintegy 600 db. alacsony és magas nemesítvényt számlál, a legjobbakat felsorolni, de természetesen korántsem óhajtom állítani, hogy ezek a rózsák egyáltalában a legszebbek, minthogy egyik vagy másik faj kedvezőbb fekvési, kezelési, vagy nemesítési viszonyok között jobb és tökéletesebb fejlettséget mutathat.

Minden színárnyalatból csupán 2—4 fajt fogok felsorolni, még pedig egyelőre azon fajokból, melyek 1885-ig jelentek meg a rózsapiacson, míg az újabb rózsák néhány jobb válfajáról egy későbbi közleményben szándékozom bírálatot mondani, annyit azonban már is előre bocsáthatok, hogy ezek között több jó faj létezik, semmint azt az általános ítélet ekkorig érdemlegesítette. — Még azt is meg akarom jegyezni, hogy ezen sorok a szakértő kertész előtt tán ellentmondásnak látszanának lenni, bár azokat a laikushoz intézem, miután magam is csak az vagyok.

Elkezdem a rózsák legnemesebbjeinél, a thearózsáknál, még pedig a szép fehér *Niphotos*-nál, melynél a színezet tisztasága, a virág alkotása és nagysága, ha mai napig még nem is éretett el, de még az annyira magasztalt *Maréchal Niel* által sem szárnyaltatott túl. Ez az egyedüli fehér thearózsa, mely az első rendű rangrózsákhoz számítatik, minthogy az utána következő *Marie Guillot* és *Etendard de Jeanne d'Arc* már inkább tejfőlféher szí-

nüek s bár szintén igen pompásak, még sem sorolhatók a főrangú rózsák lajstromába.

A sárga thearózsák között első helyen természetesen a világhírű *Maréchal Niel* áll; utána következnek: *Belle Lyonnaise*, *Perle des Jardins* és a *Madame Eugène Verdier*, utóbbi szép sötétsárga, csodálatosan szép színezet, kellemes barackkillattal, csakhogy ritkán fejleszt tökéletes virágokat. A sokaktól dicsért *Etoile de Lyon* nálam már évek óta nem képes szép, tökéletes virágzatot hozni, bár egy ízben volt alkalmam nála is gyönyörűen kifejlődött pompás színezetű rózsákat láthatni. Ugy látszik, hogy igen meleg, de egyenletes időjárásra van szüksége s így azt hiszem, hogy a melegházban nagy tökéletességre fejlődhetik, minthogy a szabadban különösen esős időjárás mellett nagyon nehezen nyílik fel. Színezete e rózsának is gyönyörű sárga.

A sárgán árnyalt rózsák között az első helyet a *Beauté de l'Europe*-nak szánom s csak ez után hagyom a *Mad. Bérard*-ot következni. Az előbbi alakjára, alkotására, teltségére, nagyságára és színezetére nézve minden esetre sokkal szebb az utóbbinál. Erőteljes alanyokon ez a rózsák igen jól ki szokott fejlődni s egyáltalán a feltűnő rózsákhoz tartozik, minthogy úgy bimbóalakban, mint félig, vagy egészen felnyilva határozottan igen szép és tartós is. Ez után következik *Mlle. Franziska Krüger*, mely rózsák szintén igen kevés figyelemben részesül, holott egyike a legpompásabb árnyalt thearózsáknak. Miért e méltatlanság?

Most pedig a fehéren árnyalt rózsákat veszem elő, melyek közül az első helyre egy oly alakot állítok, mely még a nagyobb rózsakertekben is ritkaság számba megy s ez a *Madame de Watteville*, Guillot fiás rózsája 1883-ból, mely alkotására, teltségére, illatára s dús virágzatára nézve mi kívánni valót sem hagy fenn, színezetére nézve pedig egyedül áll. Utána következnek: *Souvenir de Paul Neyron*, *Honourable Edith Gifford* és *Edouard Gautier*.

A fehéren árnyalt rózsák után a rózsá-

színnel árnyaltakat sorolom fel s ezek között a pálmaágot egyedüli kedvenczemnek, a *Catherine Mermet*-nek nyújtom át. A legszebb és legtökéletesebb, ugy alkotására, teltségére és nagyságára, mint színezetére és illatára nézve is, sőt még tartása ellen sem lehet semminemű kifogást tenni; tehát csupa tulajdonságok, melyeket egy eszményszerű rózsától szoktunk megkövetelni. E rózsza sok rózsakedvelőnek nincsen még birtokában; iparkodjanak ezek e gyönyörű rózsát rózsásaik számára minél előbb beszerezni. Csaknem ugyanolyan és egyuttal egyike a legelőkelőbbeknek a *Triomphe du Luxembourg* is. Szintén az elhanyagolt kincsek közé tartozik, pedig megérdemlené a melegebb felkarolást; egyáltalán semmiféle szaklapban sem olvastam felőle dicsőítő himnuszokat; talán nem érdemli meg ez a szép rózsza? E színsorozatban fel kell még a következőket említenem: *Fules Finger**, *Princess of Wales* s a gyengédrózsaszínű, különösen magas törzsekre alkalmas *Souvenir d'un ami*.

A piros thearózsák között elsőnek minden esetre a rendkívül gazdag virágzatu s pompás nagy bimbókkal ékeskedő *Reine Marie Henriette*-t kell felemlítenem. — Minő első rangú rózsák lennének még a piros theák közt felemlítendőek, nem tudom; gyűjteményemben legalább több nem fordul elő. (Ajánljuk a *Souvenir de Thérèse Levet*-t. Szerk.)

A thearózsák seregét nem zárhatom le a nélkül, hogy egy fajról meg ne emlékezzem, mely bimbóalakban páratlanul áll. Vastag, gyönyörűen színezett bimbói pompásak, a felnyilt rózsza azonban tulságosan üres, hasznavehetetlen s így nem tartozik a látványos rózsák közé. Ez a virágkötözésben annyira fontos, a tengermelléken óriási árnyokban tenyésztett *Safrano*.

A theabybridák között a széltében hosszában ismeretes és különösen kedvelt gazdag virágzatu, szakadatlanul nyiló *La France* érdemli meg az első helyet. Utána következik a még tán nem eléggé ismeretes Bennett-féle

tenyésztmény, a *Lady Mary Fitzwilliam*, sőt ide sorolható a *Julie Weidmann* is, csupa elsőrendű főalakok, melyekhez e csoportban sorolhatjuk a pompás bourbonrózsát, a *Souvenir de la Malmaison* is, mely ugy tavaszkor, mint ősszel, de még a forró nyárban is szorgalmasan fejleszti kellemesen illatozó virágait. Egy nagyobb rózsásban nem volna szabad még a *Mad. Alfred Carrière* noisette-hybridának sem hiányoznia, minthogy e testrózsaszínű faj igen csinos és szakadatlanul virágzik.

Menjünk most az ugynevezett remontáns-korcsokhoz át. E csoportban már sokkal nehezebb lesz a vezéralakokat felsorolni, mivel itt a választék óriási nagy s ezen rózsáknál minden a tájék, fekvés és időjárás viszonyoktól tétetik függővé; így pl. soha sem láttam még oly sötéten, csaknem feketén nyiló rózsát, mint mult évben a kertemben, 4 tamariska alatt álló *Alsace-Lorraine*-t, mig e faj máskor nem kapta meg sötét színét.

A fehér rózsák között e csoportban nem ismerek szebbet a *Virginale*-nál. Nagy és telt, tökéletes alkotással, igen tiszta fehér színezetű és felette gazdagon virágzik; ugy hiszem egyetlen fehér remontáns rózsza sem mulja fölül, mert ugy a *White Baroness*, mint a *Merveille de Lyon* nem tiszta fehérek, hanem mindenkor csekély rózsaszínnel vannak elárasztva; e tulajdonság hiján a *Merveille de Lyon* minden esetre a *Virginal* elé volna helyezendő. A két utóbbi fajon kívül a rózsaszínnel árnyékolt fehér rózsák közül felemlítésre méltók lennének még: *Captaine Christy* és *Julius Finger*, ez utóbbi különösen szép nyári virágzatával. A rózsaszínűek között első: *Mad. la Baronne A. de Rothschild*, utána következik *Mad. Jeanne Bouyer* és a Bennettől tenyésztett, kiváltképpen magas törzseken pompásan diszló rangrózsza *Mistress Georges Dickson*.

A piros remontáns rózsákhoz érkeve, valóban nem vagyok képes a különféle színfokokozatokban eligazodni, azonban a rózsáárjegyzékekben felsorolt színfokokozatokkal sem

* Inkább fénylő piros színezetű. Szerk.

tudok megbarátkozni, mert pl. nem tartom helyesnek a *Gillaume Gillemot*-t a sötét rózsaszíniék közt felsorolni, mithogy ez nézetem szerint már a sötétpiros színezethez közelit, míg pl. a *Marie Baumann* nem helyezhető azon színcsoportba, melyben a *Prosper Laugier* foglal helyet. A sötét rózsaszíniék közt tehát elsőnek a *Paul Neyron*-t említem fel, miután ez a rózsza nagyság, szép alkotás és dus, illatos virágzat tekintetében még mindekkorig niesen fölülmulva. Utána következik a szintén feltűnő nagy Bennet-féle *Heinrich Schultheis* és a kertekben meglehetősen elterjedt *Mad. Victor Verdier*, mely már a piros színhez közelit. Mint színben sötétebb következik ez után a piros főnemesek egyike: *Marie Baumann*, mintaképe a tökéletes alkotású rózsáknak, azután *Benoît Comte*, *Earl of Pembroke*, *Sénateur Wäisse* és a tűzpiros *Duke of Teck*. Még sötétebb színben pompáznak *Eclair*, *Harrison Weir*, *Guillaume Gillemot*, *Condessa do Camondo* és a gyönyörű, tökéletes alkotású *Charles Lefèvre*. Ezek után következnek még sötétebbek, minők: *Colonel Félix Breton* és a kellemesen illatozó *Mad. Adélaïde Côté*. Az igen sötét pirosakhoz számíthatjuk e csoportból a *La Rosière*-t, *Van Houtte*-t s a bársonyos *Jean Liabaud*-ot. A legsötétebb színfokozat végül e három fajjal: *Alsace-Lorraine*, *Mad. Charles Maurice* és *Souci de William Wood* tökéletesen befejezettnek tekinthető.

Mint violás borszíni rózsákat, felemlítésre méltónak tartom még e két fajt: *Gloire de Ducher* és *Doctor Hogg*, az utóbbi inkább hamuszíni, violás árnyalattal.

Felemlítésre valónak tartom még, hogy e sorokat nem a rózsavirítás idejében írom s így természetesen nem is tekinthetem összes kedvenceimet át, minél fogva egyik másik szebb fajról tán meg is feledkeztem, mindazonáltal a remontáns rózsák közül még százat is lehetne a szépek sorába felvenni, ha valamennyit meg akarnám említeni.

Van gyűjteményemben egy vakító tűzpiros faj, mely kertem látogatóinak fel szokott tűnni; ennek a rózsának neve veszett,

de küldeni fogok belőle egyik luxemburgi nagynevű rózsaismerőnek, hogy csak e kápráztató rózsza nevét megtudhassam.

Nehezen nyíló rózsák az üzletkertészetben.

Heger B.-tól Rodnán.

A rózsakedvelőt minden esetre bizonyos borzongás szokta elfogni, ha »nehezen nyíló« rózsákról olvas, avagy hall, különösen ha ama fennen dicsőített és nagy dobbal hirdetett rózsákra gondol, melyeket kertje számára nehéz pénz árán szerzett be s melyek néhány esztendő leforgása óta soha tisztességesen felnyilni nem voltak képesek. Drákó dilleltáns urnak tökéletesen igazat kell adnom! Ezek a rózsák legkevésbé hivatvák arra, hogy egy szépen kifejlődött kifogástalan lombkoronán a szabad földben gyönyörködtessék a szemet; e helyen ezek a fajok több bosszúságot okoznak semmint gyönyörűséget; csak igen kivételes esetekben hoznak jól felnyíló virágzatot, ekkor azonban Drákó ur is megbámulja azokat, ha ugyan előbb már ki nem adta nekik az utlevelet.

A rózsakertészetben általában, de különösen az üzletkertészetben azonban e műszaki kifejezésnek egészen más jelentősége szokott lenni, a valódi szakkertész szívesen hall és olvas is róla, sőt e melléknév tárgyait a legtöbb esetben nagy szorgalommal ápolja is. A különféle rózsáárjegyzékek a nehezen felnyíló rózsákat már évek hosszú sora óta következetesen fel szokták sorolni a névlajstromban. Ha ezek a rózsák egyáltalában értéktelenek lennének, úgy azokat a rózsakereskedők ugyis már régen kiközösítették volna Flóra birodalmából. Valódi értéküket azonban csakis az üzlet szakembere, a virágkötöző, vagy a szép kötözőné képes kellőleg méltányolni. Képzeljünk csak magunknak egy kis bokrétát, mely pl. csupán a *Marie Guillot*, *Clement Nabonnand*, *Mad. Bravy*, *Cornelie Kook* és *Perle de Lyon* jól fejlődött bimbóiból lett összekötve, mily pompás egy jelenség! — Ezekről a vastag bimbókról csupán a külső, szélein többnyire beszakadozott és

elszintelenedett virágszirmokat kell eltávolítanunk, hogy az eszményi rózsabimbó álljon előtünk. Azután meg igen gyakran elő is fordul, különösen a forró nyári időszakban, hogy ezek a rózsák mégis némileg felnyilnak; ha már most egy ily felpattant bimbót a gyűrűsen összezárt hüvelyk- és mutatóujjunkkal derékban átfogunk s annak központjába szükség szerint gyengébben vagy erősebben belefuvunk, akkor ezen szétfuvás mesterfogásával a legszebb félignyílt rózsát fogjuk kapni. A nehezen felnyíló rózsák ezen *»felfuvása«* kevés gyakorlat mellett igen nagy tökélyre fejleszthető s mondhatom, hogy a virágkötészetben sokkal nagyobb fontossággal bír, semmint hinnők. Végre meg akarom még ezen rózsáknak amaz óriási előnyét is említeni, hogy ezek a könnyen felnyíló rózsákat *»tartósság«* tekintetében messze fölülmulják s azokkal össze sem hasonlíthatók; ez pedig üzletkerészre nézve felette fontos körülmény.

Becsüljétek meg tehát tisztelt üzlettársak a nehezen felnyíló rózsákat is saját értékük szerint és ne gunyolódjatok ellenük a tisztelt laikus rózsakedvelőkkel egy karban, különösen pedig ne kárhoztassátok el az újabb időben annyira megvetett Nabonnand-féle nehezen nyíló, de szép és értékes rózsákat, mert ezekkel jó üzletet csinálhattok!

Hybrid rózsá vagy remontáns rózsá?

Ketten Testvérek-től Luxemburgban.

Néhány év óta a magyar és német nyelvben számtalanszor találkozunk e szóval *»remontáns rózsá«* a *»többszörnyíló hybrid rózsá«* helyett. Az az első e kettő közül igen jó uton jár, magát a magyar és német nyelvzetben ezen értelemben befészkelni. És mégis alapszámban véve helytelen, sőt bizonyos esetekben igen könnyen okul szolgálhat kellemetlen tévedésekre. Mindazok, kik eme kifejezést legelőször használták, valószínűleg nem értették meg annak valódi jelentőségét. — Ez a szó: *»remontáns«* a francia nyelvből vétetett át s ott egy rózsát jelent, mely első virágzása után ugyanazon esztendőben *ismét*, vagyis

még egyszer virágzik. Ezen egyedüli helyes értelmezés szerint a remontáns rózsákhoz nem csupán a többszörnyíló hybridrózsák tartoznak, hanem a thearózsák, bengálrózsák s többek, röviden mind ama rózsák, melyek egy és ugyanazon évben egyszerűen többször virítanak. A *»remontáns rózsá«* kifejezés tehát a többszörnyíló hybridrózsákra alkalmazva igen könnyen félreértésekre, sőt tévedésekre vezethet. És mi célja volna tulajdonképpen ezen kétértelmű kifejezésnek akkor, midőn már egy másik, idősebb, minden kétértelműséget kizáró kifejezéssel rendelkezünk? Minden esetre fölöslegessé válik ez, tehát el vele!

A német és a magyar nyelv úgy is már igen gazdag idegen szavakban, melyek közül igen sok már polgárjogot is szerzett magának elannyira, hogy valóban nem lenne értelme, sürgős szükség kivételével ujakat honosítani meg. Ha németül és magyarul írunk és beszélünk, úgy lehetőleg német és magyar szavakat használjunk, valamint hogy az arab is arabusul ír és arabusul beszél. — Sajátságos, hogy némelyek úgy beszélben, mint írásban, csak úgy dobálóznak idegen országok göröngyeivel, holott azon országok nem tesznek hasonlót a magyar vagy német szójárásokkal.

Legyen tehát tiszta minden nyelv, és minél tisztább az, annál jobban megfeleljen nemes nemzeti hivatásának.

Rózsászati jegyzetek.

A szerkesztőség kísérleti telepéről.

További tapasztalatok a grandifloránál. — Legutóbbi füzetünkben tüzetesen letárgyaltuk tapasztalatainkat e rózsá télállóságára nézve. A fagyokozta megromlásnak közvetlen jelenségei, minők a kéreg, illetve héj elszintelenedése s a különböző helyeken eszközölt metszési próbák, az első meleg tavaszi napok beköszöntésekor a legroszabbra engedtek következtetni; mi legalább is a 2—3 m. hosszú erős hajtások felét elvesztettnek hittük. Az elfagyás ördöge azonban korántsem volt oly

nagyon fekete, mint azt eleintén gondoltuk. A négy éves anyatókét egészen nyezetlenül hagytuk s a tavasz későbbi folyamában óriási meglepetésünkre azt kellett tapasztalnunk, hogy még a legfeketébb ágak is egészen rendesen nekizöldültek, csupán néhány őszi, még eléggé meg nem fásulhatott hajtás száradt csak egészen be. Most a fölösleges hajtásokat kivagdostuk, a többit pedig szépen a falhoz erősítettük s jelenleg (május közepén) egy igen szép, bimbókkal gazdagon megrakott kuszó rózsatóval dicsekedhetünk.

Fiatalabb dugványbokroknál az óriási nagy hideg némely helyen lehántotta a kéreg felső hámját elannyira, hogy több ponton már csak a faanyag volt látható a lehámlott kéreg alatt. Eleintén ezeket a tőkét is elveszetteknek tartottuk, azonban ezek is szépen kihajtottak, sőt a kéreg lehámlott helyén jelenleg nagyobb szabású callus-képződést veszünk észre s így azt kell hinnünk, hogy e tők a nagyfokú fagyási sebeket teljesen ki fogják heverni. Mind ezen jelenségek arra mutatnak, hogy e rózsánál a visszaszerzési képesség óriási mértékben van jelen.

E nem várt tapasztalatok után e rózsát magas törzsek alanyául különösen déli vidékekre igen melegen merjük ajánlani, edényben nevelt hajtató rózsákhoz meg éppen egyedül áll és semmiféle más alanytól eddig még nincsen fölülmulva. Azonban hidegebb vidékeken is előnyösen alkalmazhatjuk azt magas-törzsű alanyul, ez esetben azonban a nemes koronával együtt az alanyt is többé kevésbé be kell takarnunk.

Azon idő óta, hogy Crépin ezt a rózsát a *pézsma-rózsá* (R. moschata) egyik válfajának, tehát *botanikai* alaknak ismerte fel, a legtöbb német szaklapban, sőt a német rózsaegetlet hivatalos közlönyében, a Rosen-Zeitung-ban is régi, de egészen helytelen *Polyantha grandiflora* néven találjuk felemlítve. Egy minden izében helytelen czopf! Vagy tán a tenyésztő tévedése elegendő alapul szolgál arra nézve, hogy ez a tévedés az előbbségi jog tiszteletével a gyakorlati életbe is átvitessék? — Bizonyára

nem! Egy növénytani tévedésnél előbbségi jog egyáltalán nem is jöhet szóba.

De máskülönbben nem is szükséges ahhoz magasabb növénytani tudomány, hogy e rózsát az őt meg nem illető csoportba ne osztályozzuk, minthogy a *multiflora*-, vagyis a *polyantha*-csoport egyes alakjait a többi hasonló kuszó rózsafajoktól még egy kertésztanonc is igen könnyen képes megkülönböztetni. A *polyantha*, vagyis *multiflora*-csoport*) alakjainál a melléklevelek különösen a töben mélyen, néha fésűszerűen be vannak metélve; egy csalhatatlan jellemvonás, mely e csoportnak úgy kuszó, mint törpe alakjainál is egyaránt előfordul. A kérdéses válfajnak melléklevelei azonban nincsenek a szélein bemetélve, minélfogva ez a rózsá nem tartozhatik a *polyantha*-csoportba. Hogy miért tartozik éppen a *R. moschata* alakjai közé, azt Crépin még 1889-ben, a Soc. reg. de Bot. de Belg. november 9-én tett jelentésében (XXVIII p. 117) egészen tüzetesen indokolta.

Növénytani helyes elnevezése e rózsának tehát: *Rosa moschata* Herrm., var. *grandiflora* J. Bernaix. — A gyakorlati életben, különösen a magyar kertészetben e válfajt igen helyesen „nagyvirágu pézsmarózsának” lehetne nevezni, hogy azonban a botanikusokat meg ne sértsük, de másrészt, hogy könnyebben megértessünk, „*moschata grandiflora*” névvel jelölhetjük meg.

Károk az alanyokon ólmoseső folytán.

— Az elmúlt ősszel egy sorban és 80 cm. távolságban 25 db. szép, általában 120 cm. magas R. canina magonczalanyok lettek kiültetve. Deczember közepén nagyobb havazás köszöntött be, mely alkalommal a talaj mintegy 25 cm. magas egyenletes hótakarót nyert. Január elején ólmos eső következett, midőn a hó felülete egy 6—8 mm. vastag jégkéreggel vonatott be. Ezt a jégkerget az egyes szabadon álló, és karókhöz lazán erősített törzsek körül már másnap betördeltük. Mind emez elővigyázat daczára a jégpánczél nagy sulyánál fogva még az éjszaka folyamán

*) *Polyantha*, vagy *multiflora*, egy és ugyanazt jelenti; előbbi görög, utóbbi latin kifejezés.

némileg sülyedt s a törzsekről néhány tüskét magával leszakított. Ezek a sebhelyeken most lencse, egész babszemnyi üszkös foltokat tapasztalunk, melyek itt-ott még olyan helyen is láthatók, hol tüskék nem voltak, hanem a héja kemény jég által megsértetett. Mindezek daczára ezek a magas törzsek szép fejlődésnek indultak, mi pedig nagyon reméljük, hogy ezek a helyek, a rájuk kent anyagpép alatt szépen be fognak ismét kergesedni. Ugyanazon természetményből több példány magastörzsű canina-alanyt cserepekbe kellett raknunk s a hidegházban átteleltetnünk. Áprilisban ezekből egy második párhuzamos, szintén 25 darabból álló sort ültettünk ki a

cserep-földdel együtt. Ezen utóbbiak az ősszel kiültetett s szabadon áttelelt törzseket fejlődésükben már is tetemesen fölülmulták, üszkös foltokat pedig sehol nem mutatnak. Ajánlatosnak látszik tehát, hogy a magastörzsű vadoncokat, értjük a magonczalanyokat, ősszel ideiglenesen cserepekbe ültessük, védett, bár fagyos helyen átteleljük s tavaszkor az edény-földdel egyetemben ültessük ki. Minden esetre kissé több és fárasztóbb munka, azonban teljes eredményt biztosít, a mennyiben tavaszkor az edény-példányokból a javát válogathatjuk ki s így a megfogamzás feltétlenül biztosra vehető.

B i r á l a t o k.

De la Grifferaie.

Multiplora-hybrida. — Vibert, 1845.

Sötétebb vagy világosabb karminpiros, a virágszirmok igen gyakran fehéren csillogtak, néha egy részük egészen fehér, mi által a rózsza egészen tarka szinezetet nyerhet. Középnagyságú, néha nagy is, tömötten telt, eleintén egészen szabályosan van alkotva, későbbben a virágszirmok összekuszálódnak, a mi azonban az eleintén gömbös, későbbben laposan boltozott rendes alakjára nem folyik be zavarólag; sajátos kellemes illatot áraszt. Porodái számosak, jól kifejlődöttek; bibeszár szabad, a kehely csővéből egy megnyúlt kéve alakjában előrenyúlva, oly hosszú mint a porodák; az egyes bibenyelék halványak, tálcáik csaknem kerek alakúak, fölületük egyenetlen, fénylő. Kehelyszirmok igen jól fejlettek, a három külsőnél 3—4 sallangos erős, kissé kiszélesedett mirigyes nyujtványokat találunk, míg a két belső épszelű; ezek a sallangos nyujtványok akként helyeződnek el a bimbó fölületén egyenletesen, hogy az szép szabályos borzas alakot nyer; a kehelyszirmok külszíne világos-zöld, csaknem sima, szélein sűrűn álló szőrmirigyekkel borított, csúcsaik vékonyan hosszúra nyúltak, belszinük gyengén fehéren gyapjas. Maghon

meglehetősen kifejlődött, kissé szürkésen hamvas, világos-zöld, sima és teljesen kopasz. Virágnyel merev és igen erős, nagyon erős mirigyes sertékkal, az elsődleges száron pedig sertetüskékkel sűrűn borított; az alapon úgy az elsődleges, mint a másodlagos virágszáraknál hosszúra megnyúlt, széleiken fésűszerűen rojtos, mirigyes murvák átellenesen helyeződnek el. Levélnyel megrövidült, erős, alulról néhány világos színű karcu, kampósan hátragörbült tüskével fegyverzett, különben egész fölületén tapadóan gyapjas, számos mirigyes sertével borítva, fölül gyengén és igen keskenyen barázdás. Melléklevelek többé-kevésbé kiszélesedettek, hosszúra kihúzott fülsúcsban végződnek, széleiken számos apró szőrmirigygyel pilláztak s igen mélyen, fésűszerűen behasogatottak. A sűrű szürkés-zöld lombzat a virágzó hajtásokon 5-leveles, a meddő hajtásokon szabályosan 7-leveles; a levelek erősen bordázottak, teljesen fénytelenek, széleiken erősen, némely helyen kettősen fűrészelték. Virágzata rendkívül gazdag, 10—15 rózsával egy bokrétában, évenként azonban csupán egyszer jelenik meg. A bokréták növése igen erőteljes, felfelé törekvő, kúszó, hosszú vesszői az alsó részeken kevésbé sűrűn álló erős,

hosszabb, igen hegyes, a csúcs felé sűrűben elhelyezett s apró, egyenes sertealakakkal kevert tüskékkel fegyverezett. Mint egészen télálló kúszrózsa, gyökérnyak nemesítése, vagy még helyesebben dugványtói, különösen falak befuttatására, lugasok, lombházak és piramisok képzésére igen előnyösen használhatók. Sajátképeni hazájában, Franciaországban, még magastörzsű alanyokat is nevelnek dugványaiból. A »de la Grifferaie« nevű francia kastély kertjéből ered, tulajdonképpen fajszármazata azonban ismeretlen, bár minden kétségen kívül korcsalak a *R. multiflora* és a *R. gallica* közt. E rózsáról a korponai magyar rózsatenyésztő: *Geschwindt Rudolf*, igen szép kúszrózsákat tenyésztett.

Madame Decour.

Remont. — Pernet, 1868.

Igen szép fénylő karmin-rózsaszínű, teljesen tiszta, csaknem mindenféle árnyékolattól mentes színeződés, hátsó fölülete világosabb, fénytelen, a középvonalban csaknem ezüstös. Nagy, néha igen nagy, pompás laposcsésze alaku, lazán telt, szabályszerűen elrendeződött széles kerek virágszirmokkal, egyenes felmeredő tartással és kellemes rózsailleslással. Porodák és bibeszárak jól kifejlődtek, számosak, azonban még a rózsza teljes felnyílásakor sem lesznek láthatókká, mivel a belső szirmoktól elfödötnek. Kehelyszirmok szintén fejlettek, jól megnyúltak, keskenyek, a három külső szélén néhány keskeny, megnyúlt sallang foglal helyet, csúcsaik megnyúltak, néha kissé kiszélesednek, a két belső épszelű; belül mindannyi fehéren nemezes, kívül érdes, fénytelen, csúcsa felé ormolt, fölületén elszórt, szélein sűrűbben álló szőrmirigyekkel ellátott. Maghon aránylag gyenge fejlettségű, megnyúlt, fölül alig van befűződve, de itt néhány szőrmirigygyel borított, hasán kopasz, némileg hamvas, egyszínű zöld. Virágkocsány nagyon rövid, nem hosszabb a magtoknál, rendkívül vastag és igen merev, egyszínű zöld, pirosmirigyestertécskéktől sűrűn borított. Murvák hiányoznak s rendszeren egy pár átellenes kisebb 3-leveles lombzat által

vannak helyettesítve, mi által e pompás rózsza mintegy lombkosárban látszik ülni. Levélnyel hatalmas fejlettségű, alulról csak néhány gyengébb, halvány, távolálló tüskével, ezek között apró rövid szőrmirigyekkel fegyverzett, fölül szélesen és sekélyen barázdás, néhány elszórt mirigyszőrrel a barázda szélein. Melléklevelek keskenyek, vonalások, hosszú sarlóalaku fülcsekben végződnek, széleiken rövid mirigyszőrökkel pilláztak. A sűrű világos-zöld lombzat fénytelen, többnyire 3—5-leveles; a levelek hosszasan petédedek, széleiken mélyen, helyenkint kétszeresen fűrészeltek. A bokor erős növekedésű, sudaras, de inkább zömök koronájú; zöld hajtásai apróbb és nagyobb, csaknem egyenes, kissé barnított tüskékkel fegyverezettek. Virágzata nem nagyon gazdag, csak gyarlón ismétlődik, többnyire egyesével álló, rendkívül hatásos. — Minden esetre első rendű szabadföldi kerti rózsza, úgy bokoralakban, mint félmagas törzseken tenyésztethető; metszése valamivel rövidebb legyen, télire csak könnyű száraz takarót igényel, sőt védetebb helyeken takaratlanul is jól áttelel.

Ezt az ismeretlen származású rózsát még nagyobb rózsatelepeken is csak ritkábban találjuk ápolás alatt, holott virágjának tökéletes alkotása, gyönyörű színezete s kellemes illata folytán, közvetlenül az annyira kedvelt Mad. la Baronne A. de Rothschild mellé kell helyeznünk. A másodnagyságu látványos rózsaszínű rózsák közt a legfőbbesébb.

Honourable Edith Gifford.

Thea. — Guillot fils, 1882.

Testszin-fehér, közepében valamivel élénkebb, aljában gyengéden sárgával elárasztva. A szirmok külső lapja mindenkor valamivel sötétebb fakórózsaszínű, teljesen felnyilva a színezet csaknem tisztafehérbe megy át. Igen csinos bimbója megnyúlt, felnyílásakor a virágszirmok szép örvényes elrendeződést mutatnak. Virágja nagy, telt, igen szabályosan alkotott, jó tartású, gyengén theaillatos. Porodái számosak, jól ki vannak tejlődve; bibék csak mérsékelt számban fordulnak elő, vala-

mivel rövidebbek a porodáknál; az egyes bibenyelek bolyhosan pelyhesek, világos színűek, gyenge fejlettségű patkóalaku tálcákban végződnek. A jól kifejlődött kehelylevelek megnyúltak, vékonyabb csúcsba huzódnak ki, a három külsőnél a széleken változó alaku és fejlődésű nyujtványokat találunk, a két belső épszélű, myrtuslevél alaku; belül mindannyi sűrű fehér nemezzel bélelt, kívül fénytelen, néhány elszórt szőrmirigygyel csak gyéren, a széleken valamivel sűrűbben ellátva, szép teltzöld színűek, néhol hosszukban karminnal barnítottak. A magtok kicsiny, fölül nincsen befűződve, igen gyengén hamvas s különösen alajában néhány apró szőrmirigygyel borított. Virágszár mérsékelt hosszúságú, szilárd és merev, napoldalán karminnal gazdagon barnított, vastagabb rövid, karminpiros szőrmirigygyel s közben több hosszabb sertetüskécskével meglehetősen sűrűn borított. Murvák nem állandók, néha hiányoznak, többnyire kicsinyek, keskenyek és csak ritkán nyúlnak meg tőrszerűleg. Levélnyel karcsu, igen szilárd, oldalt egy kissé összelapított, alul néhány egyenes, távolálló apró, hátrafelé hajlott karminszínű tüskével s ezek közt csak kivételesen néhány szőrmirigygyel fegyverzett, fölül igen szélesen és mélyen barázdált, a barázda szélén pillásan álló, itt-ott

egyenetlen magasságú mirigyes szőrökkel ellátott. Melléklevelek az alsóbb levélnyeleken keskenyek, a felsőkön kiszélesednek, hosszú csúcsokban végződnek, széleiken mirigyes rojtokkal és szőrökkel sűrűn pillázottak. A sötétzöld, csak keveset fénylő sűrű lombzat 5—7-leveles; a csúcsaikon többnyire kissé kihúzott petéded levelek szélei mélyen és hegyesen, de többnyire rendetlenül fűrészelték. A bokor növése erős, de rövid, zömök kerek korona képzésére felette alkalmas; sima, a napoldalon igen élénken barnított hajtásai mérsékelt számú hegyes, csaknem egyenes piros tüskékkel fegyverzetek. Virágzata igen dús, egyenes, ritkábban többsesen álló, egészen szabadon és tökéletesen ismétlődik. Ezt a pompás rózsát a szabadföldi tenyésztésnél félmagas törzsekre nemesítsük; nyésése valamivel rövidebb legyen mint a thearózsáknál, télire pedig meleg száraz takarót igényel. Gyökérnyakra nemesítve, vagy pedig dugványról nyerve edényben is nevelhető s állítólag mint hajtató rózsája január végén kitűnően beválik. Madame Falcot × Perle des Jardins.

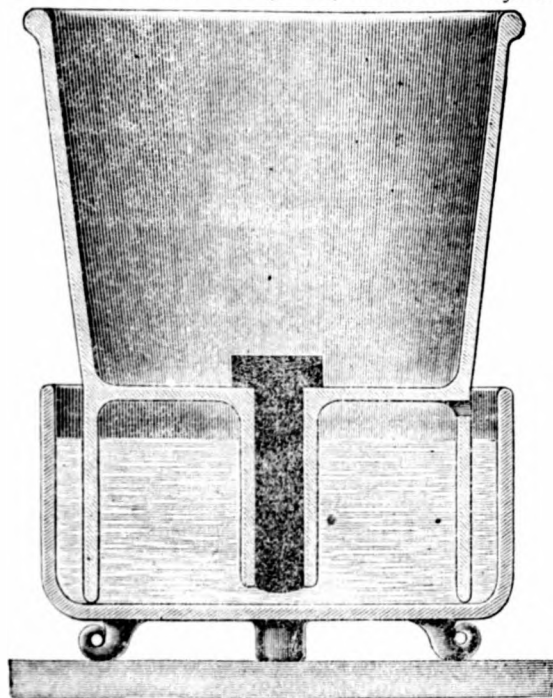
Minden tekintetben elsőrendű thearózsája s több figyelmet érdemelne a rózsászok részéről.

Általános kertészet.

A jövő nyár időjárása. — A rendkívül nagy szigorral járt idei tél alkalmat szolgáltatott hasonló kemény telek után következett nyári időjárásoknak összehasonlításából származtatott jóslatok felállítására. — Brüsseli vizsgálatok azt eredményezték, hogy 15 kemény tél után, kettő kivételével mindig oly nyár következett, melyben a csapadék nagyobb volt, mint rendes átlagos viszonyok közt. Ez az észlelet a kölni tapasztalatokkal is megegyezett, melynél 10 kemény tél után júniusban és júliusban hat esetben egy harmaddal több volt a csapa-

dék a középértéknél, négy esetben azonban csak kissé maradt a rendes mögött. De a kölni észlelet szerint az esőnapok száma is egy hatoddal nagyobb volt a 10 kemény telet követő nyár alkalmával. Általában tehát igen nagy a valószínűség, hogy ez idén sem nézünk száraz nyár elé, bár a május első fele néhol ugyancsak kánikulai szárazsággal folyt le. Ez a meteorologia következtetés természetesen semmiféle tudományos alappal sem bír, hanem hasonlít ama nagy »üstököshöz«, melynek megjelenésére éhség vagy háború bekövetkezését jóslja a köznép. M.

Önnedvesítő virágedény. — J o h n Schulz Lautenburgban (nyugoti Poroszország) egy önmagát nedvesítő virágedényt szerkesztett s találmányát a német birodalomra nézve szabadalmaztatta. A virágedény a tulajdonképeni edényből, az alsó edényből s a nedvességet felszívó szénhengerből áll. Ez utóbbi a vizet az alsó edényből ugyanazon mértékben szivja fel, s származtatja át

a földbe, a mint az a kívánt nedvesség mellett elhasználtatik s így a föld folyton egyenletes nedvességben tartatik. A mint a föld a nedvesség telített fokát elérte, a hajcsőveség további működése megszűnik; ha most a föld újra kiszárad, a szénhenger újra működni kezd s a földet megnedvesíti. Az alsó edényben mintegy $\frac{1}{2}$ liter víz foglaltatik, mely a körülményekhez képest 2—4 hétig is elegendő szokott lenni. A szénhenger eme szűrő működése alkalmával egyuttal mindazon anyagokat is magába veszi, melyek a földnek ugynevezett megsavanyodását előidézhethetnék; igen szilárd anyagból lévén előállítva, soha el nem pusztul s évek alatt használva, ismét megtisztítható. A virágedény azon mélységig, a hogy az alsó edényben vízben áll, üvegmázzal van beégetve, felső részlete azonban, melyben a föld helyet fog-

lal, a czélszerűség szempontjából nyersen van likacsosra kiégetve.

E szabadalmazott virágedény előnye a következőkben foglalhatók egybe: Elessik mellette a növényeknek szükséges naponkénti szemlélete és öntözése, miután az alsó edény egyszer megtöltve, 2—4 hétig is kitart s csak ezután töltetik újra fel. A növény önműködőleg szivja fel a vizet az alsó edényből. Ha egy virágasztalon több virágedény foglal egy horganyból készült alsótálczán helyet, úgy csupán a tálczát kell vízzel tele-töltenünk, a növények azután maguk fogják a szükséges vízmennyiséget felszívni, a nélkül, hogy a tulságos megnedvesüléstől tartanunk kellene.

A feltaláló szabadalomtulajdonos kívánatra ingyen küld kimerítő ismertetést találmánya felől.

Szükséges-e a méhek hozzájárulása a gyümölcsfák virágainak megtermékenyítéséhez? — Nagyon el van terjedve az a nézet, hogy a gyümölcsfák virágainak megtermékenyítéséhez a méhek lényegesen hozzájárulnak, — de mi a méhek ezen termékenyítő ténykedésének nem tulajdonítunk nagy szerepet, habár nem vonjuk kétségbe, hogy egyes esetekben ezek hozzájárulása által is történnek termékenyítések, a mennyiben ezek egyik virágról a másikra szállva, néha a himpört is átviszik magukkal. Vannak ugyanis vidékek, hol a méhészet nem nagy elterjedtségnek örvend s mégis a bő gyümölcsstermések nem tartoznak a ritkaságok közé. Így pl. Franciaországban nem sokkal ezelőtt csak itt-ott elvétve lehetett méheket nagyobb mennyiségben találni s a gyümölcsstermések ép oly jól sikerültek mint jelenben. Bizonyosságául annak, hogy az alma, körte, őszi- és kajsziparaczk, cseresnye és szilva-fák stb. megtermékenyítése a méhek hozzájárulása nélkül is megtörténik, felemlítjük az üvegházi üzleti gyümölcstenyésztést. — Ezen fák virágzása ugyanis akkor van folyamatban, (január, február) mikor a méhek még téli álmukat aluszszák megdermedt állapotban nyugvó helyei-

ken s mindamellert az ilyen hajtásoknál, ha csak egyéb viszontagságok és szerencsétlenségek akadályt nem gördítenek a gyümölcs-képződés elé, olyannyira kielégítő termést érünk el, hogy sok esetben a gyümölcsöt még felcnyire is meg kell ritkítanunk.

A ki kedvelője a méheknek, ám szaporítsa kedvenceit akadálytalanul, de mi, — legalább részünkről — nem hihetjük, hogy a méhállomány szaporítása nélkül csekélyebb gyümölcsstermés köszöntene be. A gyümölcs-fák virágai úgy vannak alkotva, hogy ezek megtermékenyítéséhez sem a rovarok, sem az ember hozzájárulása nem szükséges, ha csak fajoztatás céljából mesterséges uton, keresztezés által nem kívánjuk fáink virágait megtermékenyíteni.

Moenich Károly.

Németországi horganytáblák. — Kertészeteinknek és faiskoláinknak ama nagy része, mely jelzéseikhez horganytáblákat szokott alkalmazni, ezeket még most is Franciaországból szerzi be. A tisztelt érdeklődőknek e helyen bátorodom tudomásukra hozni, hogy ily horganytábláskák jelenleg Németországban is gyártatnak, még pedig oly minőségben, melyek a francia gyártmányokat még fölül is mulják, így pl. azon gyártmányok, melyek nekem megtekintés és bírálás végett J. K. Gross erfurti cégtől küldettek be. Ezen horganytábláskák kikészítése oly szorgalommal történik, miszerint a nagy csinnal kiállított francia táblákkal összehasonlítva, semmivel sem silányabbak azoknál. A mit azonban a németországi horganytábláknál különösen kiemelni kell, az kiváltképpen a lemezek vastagsága és célszerű alakja; mert míg a francia tábláknál a szélek sajtolás által némileg kimagaslanak s ez által a lemez a valóságánál vastagabbnak tűnik elő, addig a német táblák széle sima, vastagsága tisztán megbíráható s az írásnál nem gördít semmiféle akadályt a toll elé, mint a domború szélű francia táblák, melyeknél a kimagasló peremen gyakran írási foltok támadhatnak. De a németországi horganytáblák fölülete sem hagy valami kívánni valót fönn; teljesen

sima s rajta a toll vagy csúcs egészen könnyedén vezethető. Különösen ki kell még emelni azon német horganytáblákat, melyek a földbe szurásra valók; ezeknél a lemez ugyanis oly erős, hogy a beszúrásnál nem kell elgörbüléstől tartanunk, mi gyenge vékony anyag mellett elégszer megtörténik a kertész legnagyobb bosszúságára. A lemezek vastagsága tehát minden tekintetben nagy fontossággal bír s ha most még a németországi gyártmányok olcsóbb árait is figyelembe vesszük, úgy minden bizonnal ezeknek kell elsőbbséget adnunk.

A mi a horganytáblákat általában véve illeti, úgy azok természetesen többé kerülnek a közönséges fatábláknál, vagy számozó fáknál, ellenben sokkal tovább tartanak, úgy hogy ha e körülményt a tapasztalati adatok figyelembe vételével vesszük bírálat alá, bizonyára a horganytábláknak fogjuk az elsőbbséget biztosítani, miután ezek így tényleg kevesebbe kerülnek. Forgalmi használatra, mint pl. veteményágyak jelzésére, vagy elszállítandó növények megjelölésére olcsóság szempontjából természetesen előnyösebben alkalmazhatjuk a fatábláskákat, ellenben ott, hol állandó fajjegyzésre van szükség, a hol tehát a jelzőtábla több éven át meghagyatik, minden bizonnal célszerű a horganytáblák alkalmazása, mivel ezek csaknem elpusztíthatatlanok s a rájuk horganytintával vezetett írás még több év múlva is tisztán és világosan olvasható lesz, holott a fatáblák már 1—2 év múlva elkorhadnak.

Ezek után tehát a horganytáblák értékét el nem tagadhatjuk s a mi tartósságukat és olcsóságukat illeti, minden eddig ismeretes gyártmányok elé kell azokat helyezni. Egyet azonban mégis kifogásolandónak tartok a horganytábláknál is s ez az ólomszerű szürke színük, mely a levegőn még sötétebbre szokott válni s messziről sem oly tetszetős, mint pl. a világossárgára vagy fehérre festett fatáblák. Talán majd sikerül idővel a horganytáblák számára is egy oly fehér festéket feltalálni, mely szép színe mellett az írást jól felveszi s mellette tartósság te-

kintetében mit sem veszít. Ha ez sikerülne, akkor az ilyen táblák a kertészek forró ohajtását minden tekintetben teljesítenék. Reményem, hogy ebbeli figyelmeztetésem minél előbb a kívánt sikert fogja eredményezni; addig is érjük be a közönséges horganytáblákkal.

W. Mark.

A csigák ellen. — A kertész közönségesen kétféle csigát különböztet meg. Az egyik, vagyis az ismeretes nagy kerti csigabiga csak kevés gondot ad neki, minthogy tömegesen soha sem jelenik meg, könnyen összeszedhető, sőt kora tavasszal a konyha számára is összegyűjtetik s egyáltalában észrevehető kárt nem is okozva, alig jöhet figyelembe. Sokkal inkább fél a kertész a másiktól, a kicsiny kerti csigától, minthogy ez néha óriási mennyiségben jelenik meg, nappal a fűszálakon, vagy egyéb rejtekhelyeken tanyázik, pusztításait pedig az éjjeli hűvös levegőben szokta végezni. Ezen gonosz vendégsereg elpusztítására többféle módszer alkalmaztatik. Némely kertész a növény-sorok közé s az utakra apró szalmacsóvákat helyez, melybe a csigák előszeretettel bujkálnak s reggel könnyen összeszedethetnek. Egy ízben kertemet ezen fölötté kellemetlen vendégektől néhány óra alatt alaposan megszabadítottam az által, hogy 12 db. kiéhezett kácsát bocsátottam bele. Az éhes kácsák legelőször is a látható csigáknak estek neki s miután ezeket csakhamar felfalták, a kertnek minden zegét zugát átkutatták az izletes falatok után, a nélkül, hogy az ültetésekben a kárnak csak legkisebb nyomát is hagyták volna maguk után. A csigák ezen irtásmódját melegen ajánlom az érdekelt kerttulajdonosok figyelmébe.

G.

Hermans Reinette-almája. — Egy új almafaj, J. Hermans herenthalsi kertésztől tenyésztve és O. Thomas pomológus által tenyésztve, a ki e fajt Metzben először ismertette meg. A gyümölcs nagy, néha igen nagy, egyik évtől a másikig eltartható s azok, melyek júliusig elraktározva voltak, állítólag csak

olyan frissek és izletesek voltak, mint az új termés. A gyümölcsök igen erősen lógnak az ágon, csinosan színezettek, csikosak és lángoltak, mint az orleánsi reinettalma. Vadonczra nemesítve ez a faj gyönyörű magas törzseket fejleszt s tartóssága folytán hihetőleg egyike lesz a legértékesebb kereskedelmi fajoknak.

Szögi-féle óriási őszibarack. — Szögi József faiskola tulajdonos Szegeden, ezen név alatt egy rendkívüli nagyságu új őszibarackfajt hozott a kereskedésbe. Fája e barackfajnak igen gazdagon terem s különösen a hideg ellen nagy ellenállást fejt ki. Gyümölse óriási nagy, pompásan színeződött, igen finom zamatos izü s belőle három darab állítólag 1 kiló és 2 deka súlyu volt s már eddig is kétszer részesült díjazásban. Ezen különös őszibarackfaj eredete előttünk még ismeretlen.

Doornkaat őszibarackja. — Szintén új, különösen melegházi hajtásra alkalmas barackfaj, néhány év előtt a nemrég elhalt Doornkaat-Koolmann kereskedelmi tanácsos gyümölcskertjében Nordenben magról tenyésztve. Szabályszerű rendszeres ápolás mellett e hajtató barackfaj gyümölcsei állítólag $\frac{1}{4}$ kiló súlyt is elérhetnek. Fája meglehetősen erős fejlődésű s rendkívül termékeny, a gyümölcs alakja és színeződése hasonló a Sándor-barackéhoz. Érés ideje a hajtató házban augusztus hónap. Ez a gyümölcs minden esetre igényt tarthat rá, hogy első rangu csemegegyümölcsnek tekintessék.

Prunus Simoni. — A Simoni-ringló egy új bokoralaku szilvafaj Chinából; teljesen télállónak mondják; lombzata fényes levelekből áll, gyümölcsei téglavörös színűek, nagyok s rendkívül illatosak. Virágzata már kora tavasszal jelenik meg s a különben is szép bokornak pompás díszítésül szolgál.

Lukretia-szederje. — Indiánából származó indás szederjebokor, a frauendorfi gyakorlati kertészegylet által importálva. A legjobb valamennyi szederjefaj közt. Kitartó bokra

dúsan terem, bogyói közt a másfél hüvelyknyi széles példányok nem tartoznak a ritkaságok közé. A gyümölcs, mint testvérei között egyedül álló, gyengéden édes, leves, és nem rejti közepében azt a szederjegyümölesnél ismeretes kemény góczsomót, fekete színű s a mi fő, nem egyszerre, hanem folytatólagosan érik. Amerikában a legmagasabb kitüntésekben részesült.

A sárga edényszegfű „Germania.“ —

Sötét kanárisárga színű szegfűujdonság, mely úgy a melegágyi, mint a szabadföldi tenyésztésre egyaránt alkalmas. Virágja 5—7 cm. átmérővel bir, kagylós virágszirmai rendkívül tartósak. A növények nagy tökélyre fejlődnek a hajtószekrényben, de a szabadföldben is, hol még valamennyi mellékajtás is virágzashoz jut. Miután a virágszárak, különösen a mellékajtásokon meglehetősen megnyúltak s igen ruganyosak, ez a szegfűfaj még a virágkötözéshez is előnyösen alkalmazható. Ezt az ujdonságot F. A. Haage junior erfurti cég szállítja.

Két új Gloxinia. — A tigris- és párduczoltokkal tarkázott, mindenfelé annyira kedvelt Gloxinia-válfajokhoz most két új, igen érdekes alak járul:

1. *Kaiser Friedrich*, fénylő piros, fehér szegélyezve.

2. *Varietas*, (név nélkül) sötét violaszínű, szintén fehér szegélyzettel. — A tenyésztő ezeket a színjátékokat állandóknak jelenti ki s így a magról nyert növények eredeti színüket híven megtartják. A növény csinosága nagyban emeltetik az által, hogy a virágok fehér szegélyzete a párta sötét alapjáról élesen határolva emelkedik ki, továbbá, hogy a levelek szép egészséges fejlődésüek s végre, hogy a növény rendkívül dús virágzatot hoz. Kaphatók F. C. Heinemann erfurti kertésznél.

Felfutó farkasalma. — *Aristolochia siphon*, vagyis a hollandi pipavirág, mely a mi

vadon növő farkasalmánkhöz oly közel áll, egy igen gyorsan növekedő tartós futónövény, mely még 10 méternél is magasabbra kúszik, nagy, kövér, 30 cm. széles, levelekkel és sajtáságos, a pipához hasonló sárgásbarna virágokkal, melyek mindenkinek a figyelmét magukra vonják s általános csodálkozást keltenek. Lombházak, nyári lakások, folyosók, lugasok és falak, ezen csodálatos növénynyel rövid idő alatt befuttathatók. Ez a növény annyival is inkább ajánlatos e célokra, mivel sehol üres helyet nem hagy, hanem mindenhol sűrű borítékot képez, valami nagy ápolást meg éppen nem igényel.

Az erfurti kertészek egylete, melynek már több érdekes kertészeti közleményt köszönhetünk, következőket írja nekünk az 1891. ujdonságokról: »Csaknem minden esztendő meg szokta nekünk hozni a maga nevezetes és érdekes ujdonságait Flóra birodalmában. Ezek az ujdonságok eredményei a kertészek ernyedetlen s művészeti, ha nem tudományos alapokon nyugvó szorgalmának; vagy pedig buvár utazók által hozatnak be, néha távoli lakatlan vidékekről. A legjelesebb ujdonságok közül kiemelhetők: *Aquilegia Stuarti*, pompás válfaj, igen nagy, gyönyörű égszínű kék és fehér virágokkal. Továbbá több új őszirózsafaj, (*Aster*) köztük az annyira csinos *Jewel* vagy *Ball-Aster*, mely különösen virágjának kifogástalanul szép alkotásánál fogva vált nevezetes ujdonsággá. Azután *Erythrolaena conspicua*, igen pompás, rendkívül eredeti túskefaj a diszkert számára. A gesneriaceák osztálya ez évben a *Gloxinia hybrida* két gyönyörű új válfaját képes felmutatni, valamint rendkívül érdekes koresalakjait a *Streptocarpus*-nak. A chinai *primula*, mint egyike a legjobb szobavirágoknak, igen pompás, igéző teltvirágu új alakokat nyert. Mint egészen új, impozáns levélnövény, különösen kiemelendő a *Nicotiana colossea*, vagyis az óriási dohány, mely magvokról tenyészthető és sokkal szebb, meg a viszontagságok iránt ellentállóbb is mint pl. a *Musa ensete*. Mint ki-

tűnő virágujdonság felemlíthető még az új Verbena: »Éjszaki fény« (Nordlicht) mely alacsony zömök növekedésével s virágjainak skarlátpiros színével, mindenütt feltűnést fog okozni.

A főzelékujdonságok közül mint igen értékeseket ki kell emelnünk az erfurti nagyfejű salátát, meg a skarlátpiros kerek kínai retket, mely utóbbi egy óriási hónapos retket képvisel. A mezőgazdaság számára két takarmányrépa ujdonság bir nagyobb fontossággal; az egyik az erfurti Modell, a másik az erfurti legdúsabban termő, mind a kettő csakugyan figyelemre méltó répaujdonság.*

Rózsakiállítás Trierben. — A németországi rózsakedvelők egylete f. év június

27—30-iki időközben ezidén Trierben tartja meg évi gyülekezetét, mely alkalommal egyidejűleg rózsakiállítást is rendez. A pályázat szabályzatai immár elkészültek s P. Lambert egyleti ügyvezető urnál Trierben kaphatók. Ez a kiállítás, minthogy éppen az északi vidékek rózsavirításának idejében rendeztetik, hihetőleg igen jól fog sikerülni.

Rózsakiállítás Kolozsvártt. — A magyar vöröskereszt egyesület kolozsvári választmánya, saját kórházalapja javára a sétatéri lövöldében f. év június 11-től 13-ig, III-ik rózsakiállítását rendezi. E kiállítás élén állanak: Gróf Schweinitz Gyuláné, Gróf Nemes Heléna elnöknők s a választmány jegyzője: Dr. Rózsahegy Aladár egyetemi tanár.

Uj rózsafajok.

Az elmúlt kereskedelmi rózsaszatendő zútával a következőkben rövid átnézetét adjuk azon új rózsafajoknak, melyeket lapunk múlt évfolyama a tenyésztők, vagy terjesztők adatai alapján e rovat alatt ismertetett.

Csoportok szerint rendezve piacra került a múlt évben :

Egyszernyilő moharózsa	3 fajban.
Egyszernyilő multiflora-hybrida	3 »
Többszörnyilő » »	1 »
Minutifolia-hybrida	1 »
Thearózsa	43 »
Thea-hybrida	16 »
Noisette-rózsa	1 »

Bourbon-rózsa	5 fajban.
Remontáns-rózsa	35 »
Összesen 9 csoport	108 fajban.

Országok szerint piacra hozott :

Franciaország	72 fajt.
Nagybritánia	23 »
Luxembourg	6 »
Magyarország	4 »
Németország	3 »
Összesen 5 ország	108 fajt.

Irodalmi szemle.

Illustriertes Gartenbau-Lexikon. — Második, teljesen újra átdolgozott kiadás, számos németországi kertészeti tekintély közreműködésével kiadta Paul Parey Berlinben, Hedemannstrasse Nr. 10. — A kertészetben is sokszor előfordulnak oly kérdések, melyeknek megoldása csak szakkönyvek segítségével történhetik, mely alkalommal az utánakeresés a kertésztől, vagy kertkedvelőtől akárhányszor felette hosszú időt rabolhat el, a mi tudvalevőleg nem kis bosszúsággal jár, kivált ha a munkaidény alatt történik meg. Ez a németül írt kertészeti

Lexikon az ily kérdésekre azonnal gyors és szabatos választ ad s ott, hol a szó nem elégséges, ábrákkal is járul e kérdéseknek még szabatosabb megoldásához. E könyvben csakugyan minden ízében teljesen újra átdolgozott kiadását találjuk egy oly hasznos munkának, mely úgy a szakkertészre, mint a kertkedvelőre nézve egyaránt fontos és igen becses kézikönyvet képez. A díszesen kötött s 1205 szövegábrával ellátott mű bolti ára 13 frt 80 kr. *Das Gärtchen der Kinder.* Utmutatás a kertecskéik önzekü berendezésére, fácskák, virágok és zöldség terme-

lésére s a szobában tenyésztett edénynövények ápolására. Kiadta J. C. Schmidt Erfurtban. — Ezen csinos kis könyvecske, igen könnyen megérthető modorban magához a gyermekesereghez van intézve, hogy azt élénk nyelvezettel a kertcskék berendezésére, fenntartására és ápolására buzdítsa. Tartalma nagy súlyt fektet a gyakorlatra s e tekintetben a felnőttek is igen jó hasznát vehetik. A művecske számos, a szöveg közé nyomott ábrát tartalmaz; ára 45 kr. o.-m.-ért. — Megrendelhető a szerzőnél és lapunk utján is.

Gaucher's praktischer Obstbau. — Utmutatás a fák és gyümölcsfák eredményes tenyésztésére, szakkertészek és a kertészet kedvelői számára. — Gaucher-nek emez újabb, rövid foglalatú műve azon csekély számú tapasztalati gyakorlókönyvek közé tartozik, melyeket első alkalommal nagy figyelemmel szoktunk átolvasni, s későbbben mint egy jó tanácsos szívesen szolgáló szakértő pályatársat segítségül hívni. A munka 4 ábratáblával és 366, a szöveg közé nyomott magyarázó rajzzal van ellátva; az izlésesen bekötött művet Paul Parey adta ki Berlinben, ára kötve 8 márka (4 frt 80 kr. o.-m.-é.)

Handbuch der Nadelholzkunde. — A szabadföldben tenyésztett tűlevelű fák értékének és tenyésztésének rendszeres leírása. Kertészek, erdészek, botanikusok és műkedvelők használatára írta L. Beissner, kir. kertfelügyelő az egyetemi növénykertben Bonn-ban. (Rajnavidék.) — A szerző, mint első németországi szaktekintély a tűlevelű

fák ismeretének terén, ezen már régen várt nagyobb szabású munkájában 30 évi tapasztalatának gazdag gyümölcsét tette le. A 138 gyönyörű, a természet után felvett szövegábrával feldiszipített lexikon-oktáv formájú nagy kötet ára 20 márka (12 frt o.-m.-ért.) Kiadja Paul Parey Berlinben.

Rosen-Haupt-Verzeichniss des Exz. Graf v. Thun-Hohenstein'schen Schlossgartens zu Tetschen a/Elbe. — A csinos külsejű füzetecske nem a kereskedelemnek szánt árjegyzék, hanem az országos kiállítás alkalmára a nevezett kertészet főkertésze: J o s s t F e r e n c z ur által szerkesztett rózsajegyzék. A rózsák e jegyzékben a mai szokásnak megfelelően szinfokozat szerint vannak felsorolva és röviden leírva; ezen kívül utasításokat találunk benne a hozott rózsák kezelésére és azok további ápolására vonatkozólag is és éppen ezen körülmény jogosít fel bennünket, hogy e jegyzéknek irodalmi értéket tulajdonítsunk.

Jahresbericht der Gesellschaft für Gartenbau und Naturwissenschaften zu Grossenhain und Umgegend. — Évi jelentés, összeállítva az egylet elnöke: Franz P o l l n e r által. E jelentés szerint az egyletben az 1890-ik évben összesen 22 felolvasó gyülekezet tartott, melyeken száznál több, javarészből fontos kertészeti kérdés lett megvitatva. A tanulságos füzetecske nevezett elnök úr utján szerezhető be.

